

Beantwoording technische vragen 'Informatiemarkt kadernota 11 juni 2019'

Programma 1: Openbare orde en veiligheid

Beleidsterrein	Vraag	Antwoord
Integrale veiligheid inclusief aanpak ondermijning	P3. Uitvoering van preventieve activiteiten OO en Veiligheid is niet mogelijk binnen de huidige formatie. Welke extra investering is nodig? Is dat PNL 2a een extra voertuig of zit dit ook in formatie?	Uitvoering van het Plan van Aanpak Ondermijning (waaronder preventieve activiteiten) is niet mogelijk binnen de huidige formatie. Daarom het voorstel om de formatie met 0,5 fte uit te breiden.

Programma 2: Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Beleidsterrein	Vraag	Antwoord
Duurzame Mobiliteit	Wat is er aan maatregelen al in gang gezet?	Er is gestart met de uitvoering van de projecten 'Ontdek de e-bike en e-deelauto' in Westeraam en fietscampagnes op de bedrijventerreinen. Verder wordt er gewerkt aan een regionaal programmaplan Slim & Schoon Onderweg en een gemeentelijk Actieplan Mobiliteit (speerpunt Mobiliteit)
Groen	- Is bekend op welke locaties de invasieve soorten staan - Is er een overzicht en prioritering voor de aanpak - Welk type bestrijding wordt gebruikt	- Er zijn op dit moment +/- 80 locaties binnen organisatie bekend. - Onderdeel van de PNL is middelen voor een plan van aanpak. Hierin wordt ook prioritering en soort bestrijding aangegeven. - Er zijn verschillende technieken voor de aanpak o.a. injecteren. Details hierover volgen in plan van aanpak
Milieustraat	- Waarom 2 FTE voor milieustraat extra - Wat betekent dit voor de afvalstoffenheffing - Welke aandacht is er voor afvalscheiding op scholen	Voorheen (voor 2018) geen personele consequenties in beeld gebracht bij de aanpassing van de milieustraat. T.b.v. van veiligheid en toezicht is bij de huidige inrichting extra capaciteit nodig. Waar mogelijk maken we wel gebruik van social return en inhuur via Scalabor.

		- Gemeente hanteert een zogenaamde nullijn, d.w.z. dat de kosten worden verhaalt op de afvalstoffenheffing. Indien de politiek hierover in debat gaat kan er een andere uitkomst uitkomen. - Wethouder heeft organisatie gevraagd hier aandacht aan te geven en te beoordelen wat en wanneer wij hier iets mee kunnen doen. Is nu ambtelijk op de agenda gezet.
Wegen	Is binnen de gemeente inzichtelijk wat het effect van langdurige droogte is op de kwaliteit van verharde wegen. Zorg punt ligt in het buitengebied waar zwaar verkeer over de kleinere en kwetsbare wegen gaat	Middels inspectie wordt hier extra aandacht aan gegeven. Indien nodig worden maatregelen uitgevoerd.

Programma 3: Economische Zaken

Beleidsterrein	Vraag	Antwoord
Economische Zaken. PNL post 9.	Er zijn tijdens de informatiemarkt kadernota diverse vragen gesteld de over het ondersteuningstraject agrarische sector. De centrale vraag/opmerking was behoefte aan achterliggende informatie. Met de informatie in de kolom hiernaast zijn de volgende vragen beantwoord: - Wat is de achtergrond van dit traject? - Hoe zijn de kosten van € 66.000 opgebouwd? - Waarom deze aandacht specifiek voor deze sector? - Wordt dit ondersteuningstraject door externen uitgevoerd?	Aanleiding Boeren en tuinders produceren ons voedsel en verzorgen ons buitengebied. Het lijkt allemaal vanzelfsprekend, maar dat is voor een aantal agrarische ondernemers in deze tijd het zeker niet. Veel agrarische bedrijven staan onder druk. Het rendement loopt terug, de regelgeving verandert continu. Een aantal ondernemers twijfelt over hun toekomst. Stoppen, doorgaan, andere invulling van de bedrijfsbebouwing of iets anders erbij gaan doen? Investeren in duurzaamheid, hoe om te gaan met de asbestproblematiek. Doel In het coalitieprogramma 2018-2022 staat (pagina 12): <i>De leefbaarheid in het buitengebied willen wij behouden door op vrijkomende locaties (en/of bij veranderende bedrijfsvoering/activiteiten) binnen de Omgevingswet passende maatwerkafspraken te maken. Te denken valt aan stallingen in vrijkomende agrarische panden. Ook moet ruimte geboden worden voor nevenactiviteiten op het gebied van recreatie, toerisme, natuurbeheer of andere bedrijvigheid.</i> In het Economisch Uitvoeringsprogramma 2019-2022 staat (pagina 24):

	- Waarop is het traject gericht? Gezondheid, economie, duurzaamheid, ruimtelijke ordening of alle aspecten? - Is het traject al gestart? - U refereert aan het coalitieprogramma, het economisch uitvoeringsprogramma en de routekaart duurzaamheid. Welke aspecten hieruit zijn van toepassing op dit ondersteuningstraject? - Hoe verhoudt dit speerpunt zich tot het provinciaal coalitieakkoord en de investeringen in de agrarische sector die vanuit dat akkoord worden gedaan? - Wat betekent de besluitvorming rondom asbest voor Overbetuwe en is het College voornemens om hierop lokaal beleid te formuleren of wil men nieuwe ontwikkelingen in het landelijk beleid verder afwachten?	<i>De gemeente Overbetuwe zet zich in om het vestigingsgebied voor de agrarische sector in het buitengebied te versterken:</i> - <i>Ondersteuning in bedrijfsvoering (hoofddlijnen ophalen vertalen in beleid voor gemeente);</i> - <i>Alternatieve mogelijkheden bij beëindiging agrarisch bedrijf.</i> In de Routekaart Duurzaamheid 2017-2020 staat (pagina 16): <i>Samen met LTO wordt gezocht naar wegen hoe de energiehuishouding bij agrarische bedrijven verbeterd kan worden, dit in combinatie met duurzame energieproductie.</i> Dit betekent dat het voor de gemeente belangrijk is om te weten hoe de sector er anno 2019-2022 voor staat en wat de uitdagingen en problemen zijn zoals ondernemers die ervaren. Met die kennis kan de gemeente haar taken naar, voor en met de sector en het buitengebied beter vervullen. Gemeente Overbetuwe wil vooral de agrarische ondernemers die onder druk staan goed kunnen faciliteren. Vanuit die achtergrond stellen wij voor om een onafhankelijk ondersteunings- en adviesprogramma voor de agrarische sector te starten in 2020. De belangrijkste doelen zijn: - Agrarische ondernemers te helpen gemotiveerde keuzes voor de toekomst van hun bedrijf te maken door hen een gesprek met een onafhankelijke coach aan te bieden. - Informatie verzamelen over de ontwikkelingen in de agrarische sector zodat de dienstverlening vanuit de gemeente (en andere organisaties) kan worden verbeterd. <u>Draagvlak in de agrarische sector</u> Ambtelijk is bij een aantal vertegenwoordigers (LTO Noord afdeling Betuwe Oost, Nertsenhouderrij, ProductenOrganisatieVarkenshouderij, Tuinbouwfafgevaardigde LTO en een pluimveehouder) van de agrarische sector gevraagd of er draagvlak is voor een dergelijk programma. Hierop is positief gereageerd. Daarbij is wel de opmerking gemaakt dat ze een dergelijk project steunen maar het belangrijk vinden dat het initiatief en uitvoering vanuit de gemeente komt. <u>Uitwerking</u> <u>Agrarische sector</u> Overbetuwe kent 240 agrarische bedrijven:
--	--	--

Subsector	Aantal
a) Akker- en tuinbouw	100
b) Melk- en veehouderij	127
Combinatie a en b	14
Totaal	241

Bron: Kamer van Koophandel

Daarnaast zijn er diverse leegstaande agrarische bedrijfspanden die passend zijn bij dit ondersteunings- en adviesprogramma. In dit voorstel wordt uitgegaan van 240 potentiële deelnemers.

Ondersteunings- en adviesprogramma

Voor dit programma wordt een plan van aanpak opgesteld (onderdeel van het plan van aanpak zijn kansen vanuit landelijke en provinciaal beleid). Het ondersteunings- en adviesprogramma wordt uitgevoerd door onafhankelijke coaches (hiervoor wordt een aanbestedingstraject opgezet) met veel ervaring en kennis van de agrarische sector. Het programma zal als volgt (kunnen) worden opgebouwd:

- I. Bij de aanvang van het project stuurt de gemeente een brief aan alle potentiële deelnemers en wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd. Hierin wordt het project uitgelegd, stellen de coaches zich voor, leggen uit wat de bedoelingen zijn en beantwoorden vragen. De coaches hebben vooraf diverse gesprekken met belangrijke stakeholders voor het creëren van draagvlak.

Op basis van de adressenlijst (KvK en BAG) van de gemeente wordt met alle agrarische ondernemers (ook met eigenaren van agrarische panden waar niet worden ondernomen kunnen worden meegenomen) telefonisch contact opgenomen of zij willen meedoen.
- II. De coaches hebben met deze ondernemers zogeheten keukentafelgesprekken. Hierbij kunnen beide partners (en de mogelijke bedrijfsopvolger) aan het gesprek deelnemen. Bij de gesprekken wordt gebruik gemaakt van een vragenlijst. De belangrijkste vragen hebben betrekking op:
 - o de feitelijke bedrijfssituatie;
 - o bedrijfsstrategie;
 - o opvolging;

	- o duurzaamheidsopgave (zonnepanelen op daken, etc.); - o asbestproblematiek (hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met de landelijk besluitvorming); - o ondermijning; - o ervaren knelpunten; - o de behoefte aan een eventueel vervolgtraject. III. De resultaten hiervan worden anoniem verwerkt in een rapport/notitie met aanbevelingen die met de agrarische sector en gemeente wordt gedeeld. Op basis van de resultaten in dit traject kunnen ondernemers en gemeente hun beleid, projecten en samenwerking aanpassen/-scherpen. Zodra het rapport is afgerond en behandeld is in de raad, kan door de raad worden bepaald of en hoe welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. <u>Ervaring in een andere gemeente</u> In gemeente Aalten is een dergelijk project met succes uitgevoerd. In het document “Platteland Aalten in beweging” (https://www.aalten.nl/inwoners/plattelandsontwikkeling_43545/item/platteland-aalten-in-beweging_79570.html) staan de resultaten die tot nu toe behaald zijn. <u>Budget</u> Op basis van ervaringen in Aalten verwachten wij de volgende deelname uit Overbetuwe: <table><tr><th></th><th>Aalten (verwachting)</th><th>Aalten werkelijk</th><th>Overbetuwe</th></tr><tr><td>Aantal agrarische bedrijven/ potentiële deelnemers</td><td>250</td><td></td><td>240</td></tr><tr><td>Deelnemers aan het keukentafelgesprek</td><td>138 (55%)</td><td>200 (80%)</td><td>180 (75%)</td></tr><tr><td>Deelnemers aan het coachingstraject (dit is geen onderdeel van de PNL post in Overbetuwe)</td><td>46 (33% van 138)</td><td>80 (40% van 200)</td><td>60 (33% van 180)</td></tr></table>		Aalten (verwachting)	Aalten werkelijk	Overbetuwe	Aantal agrarische bedrijven/ potentiële deelnemers	250		240	Deelnemers aan het keukentafelgesprek	138 (55%)	200 (80%)	180 (75%)	Deelnemers aan het coachingstraject (dit is geen onderdeel van de PNL post in Overbetuwe)	46 (33% van 138)	80 (40% van 200)	60 (33% van 180)
	Aalten (verwachting)	Aalten werkelijk	Overbetuwe														
Aantal agrarische bedrijven/ potentiële deelnemers	250		240														
Deelnemers aan het keukentafelgesprek	138 (55%)	200 (80%)	180 (75%)														
Deelnemers aan het coachingstraject (dit is geen onderdeel van de PNL post in Overbetuwe)	46 (33% van 138)	80 (40% van 200)	60 (33% van 180)														

		De inschatting van de kosten voor Overbetuwe is als volgt (op basis raadsadvies uit 2018 van gemeente Aalten):										
		<table><tr><td>Vorbereiding, brieven/flyer versturen, startbijeenkomst</td><td>€ 5.000</td></tr><tr><td>Telefonisch benaderen doelgroep € 25 x 240</td><td>€ 6.000</td></tr><tr><td>Keukentafelgesprekken € 250 x 180</td><td>€ 45.000</td></tr><tr><td>Rapport met aanbevelingen voor gemeente Overbetuwe en onvoorziene kosten</td><td>€ 10.000</td></tr><tr><td>Totaal (excl. BTW)</td><td>€ 66.000</td></tr></table>	Vorbereiding, brieven/flyer versturen, startbijeenkomst	€ 5.000	Telefonisch benaderen doelgroep € 25 x 240	€ 6.000	Keukentafelgesprekken € 250 x 180	€ 45.000	Rapport met aanbevelingen voor gemeente Overbetuwe en onvoorziene kosten	€ 10.000	Totaal (excl. BTW)	€ 66.000
Vorbereiding, brieven/flyer versturen, startbijeenkomst	€ 5.000											
Telefonisch benaderen doelgroep € 25 x 240	€ 6.000											
Keukentafelgesprekken € 250 x 180	€ 45.000											
Rapport met aanbevelingen voor gemeente Overbetuwe en onvoorziene kosten	€ 10.000											
Totaal (excl. BTW)	€ 66.000											

Programma 4: Onderwijs

Beleidsterrein	Vraag	Antwoord
Onderwijshuisvesting	1. P4. <u>Onderwijshuisvesting</u> : het plan verschijnt eind 2019. Hoe wordt omgegaan met de investeringen voor de komende jaren. En kan het college al indicatief een beeld schetsen van de (extra) lasten? Zie ook de PNL 13, 14 en 15 over nieuwbouw en onderhoud schoolgebouwen.	Via het proces van de Kadernota 2020-2023 is een aantal investeringen opgevoerd. De bedoeling is dat straks na verwerking van de input van de quickscans schoolgebouwen en het beleidskader op basis van de bouwstenennotitie alsmede de scenario-uitwerking per wijk/kern er een meerjarig investeringsplan worden opgesteld. Binnen het nog op te stellen SHP wordt hieraan een aparte financiële paragraaf gewijd. De planning is dat het SHP met inbegrip van deze financiële paragraaf in het 4 ^e kwartaal 2019 ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Bij de financiële paragraaf is dan rekening gehouden met lokaal maatwerk, de fasering en prioritering van de noodzakelijke investeringen in toekomstige onderwijsvoorzieningen.
Lokaal onderwijsbeleid	Motie 18-38 Groene schoolpleinen 1. Alle scholen op de hoogte te stellen van deze provinciale regeling; 2. De scholen te ondersteunen bij maken van plannen voor een groen schoolplein en eventueel bij het aanvragen van de subsidie; 3. (punt 3 is ingetrokken)	1. De scholen zijn van bovenstaande regeling op de hoogte gesteld. Vier scholen hebben hiervoor tot op heden belangstelling getoond. Vanuit NME is ook aanvullende informatie over de subsidie gestuurd naar de scholen. 2. Het subsidiebureau ondersteunt de scholen die belangstelling hebben bij het aanvragen van subsidie. Dit gebeurt momenteel met vier scholen. Wellicht dat er nog meer scholen

		volgen.
Onderwijshuisvesting	Zijn de quickscans schoolgebouwen straks ook ter inzage voor de raad?	Zodra de versie van de quickscans schoolgebouwen definitief is, krijgt de raad die inderdaad ter inzage.

Programma 5 Cultuur, Sport en Recreatie

Beleidsterrein	Vraag	Antwoord
Kunst, Cultuur & Erfgoed	Meer muziek in de klas Worden allen muziekdisciplines betrokken?	Waarschijnlijk wel. Het wordt vanuit de behoefte van het onderwijs ingevuld.
Kunst, Cultuur & Erfgoed	Meer muziek in de klas • Zijn subsidiemogelijkheden en andere financieringsvormen onderzocht? • En wie vraagt de subsidie aan?	• Dit wordt nog onderzocht. We wachten op een definitieve subsidieregeling van het Rijk, die als het goed is, wordt ingesteld. • Dat is nog niet bekend.
Kunst, Cultuur & Erfgoed	Erfgoed Waarom is er een pnl post voor erfgoed opgevoerd?	Met name voor het beleefbaar maken van de Limes (Unesco nominatie). Om mee te kunnen lopen in het landelijke traject naar werelderfgoed in onze gemeente, gaan we samen met de eigenaar (Prot. Kerk) en andere partners de Romeinse tempelresten meer in beeld brengen en beleefbaar maken.
Recreatie en Toerisme	Zit er in het regioprogramma Rivierengebied een project over struikelstenen die herinnert aan de jodenvervolging tijdens WO2?	Het project Gelderland Herdenkt van de provincie Gelderland behelst 5 regionale programma's die ieder zijn opgebouwd uit projecten die aandragen zijn door lokale initiatiefnemers. Er zijn voor het Regioprogramma Rivierengebied door de lokale initiatiefnemers geen projecten aangedragen die specifiek gaan over de jodenvervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog.
Recreatie & Toerisme	• Zijn er educatieprojecten opgenomen in Gld? • En coördineert de gemeente de verspreiding over de scholen?	In het project Gelderland Herdenkt zit een educatieproject die door de provincie Gelderland wordt gecoördineerd en centraal wordt aangeboden aan de 5 regio's en scholen.

		Binnen de regio's coördineren de penvoerende gemeenten de projecten van die regio. Overbetuwe is penvoerder van regio Rivierengebied. Overbetuwe coördineert de samenhang van alle activiteiten en stemt gezamenlijk met de initiatiefnemers het aanbod af dat wordt aangeboden. Zo ook aan de scholen. Dit heeft enerzijds als doel om overkill bij het aanbod te voorkomen en anderzijds om ook het oorlogsverhaal van Rivierengebied eenduidig onder de aandacht te brengen en aandacht te vragen voor de lokale gebeurtenissen.
Recreatie & Toerisme	Zijn er na mei 2020 extra financiële middelen beschikbaar voor Gelderland Herdenkt?	Het project Gelderland Herdenkt eindigt in mei 2020. Het beslaat alleen de periode september 2019 – mei 2020. De financiële middelen die de provincie beschikbaar heeft gesteld, kunnen alleen worden ingezet voor projecten die in die tijdsperiode valt. Voor daarna zijn er geen financiële middelen beschikbaar. Dit geldt ook voor de gemeente Overbetuwe. Er zijn alleen financiële middelen beschikbaar gesteld voor de cofinanciering van lokale projecten die onderdeel uitmaken van het Regioprogramma Rivierengebied. Die extra financiële middelen zijn voor 2019 al gereserveerd. Voor de Airborne Region, eveneens deelnemend aan Gelderland Herdenkt, zijn wel financiële middelen beschikbaar gesteld door Overbetuwe voor na mei 2020. Het regioprogramma van de Airborne Region beslaat de periode 2017-2022. Voor de jaren 2020, 2021 en 2022 zijn hiervoor al financiële middelen gereserveerd door de gemeente Overbetuwe. De Airborne Region heeft ook een structureler karakter en een andere opzet dan de andere 4 regio's waaronder Rivierengebied. Tussen de deelnemende organisaties en gemeenten in de Airborne Region, provincie

		Gelderland en het Vfonds bestaat al vele jaren een intensieve samenwerking. Deze samenwerking heeft voor 2019 een boost gekregen door de beschikbaarheid van extra middelen vanuit het project Gelderland Herdenkt.
--	--	---

Programma 6: Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Beleidsterrein	Vraag	Antwoord
Financiën	Kan de te verwachten besparing (oplopend tot 1,5 miljoen) onderbouwd worden? Hoe is dit bedrag tot stand gekomen?	We verwachten met de veranderingen binnen Overbetuwe Samen een beweging naar voren te bereiken: van dure maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen, meer grip op de toegang, minder administratieve druk en betere samenwerking (ontschotten). En hiermee te komen tot een verlaging van de kosten.
Financiën	Verwacht het college dat er een structurele oplossing komt voor de oplopende tekorten in de jeugdzorg vanuit het Rijk?	Er is door het Rijk reeds toegezegd dat er aanvullende middelen komen; dit zal echter niet genoeg zijn om het tekort te dekken. Wij verwachten echter door de veranderingen binnen Overbetuwe Samen, verbeteren van de monitoring en het realistisch begroten dat we in staat zijn om binnen de totale beschikbare middelen de ondersteuning te bieden.
Financiën	We ontvangen graag een onderbouwing van het tekort van 3,1 miljoen in het sociaal domein. Op basis waarvan is geconcludeerd dat dit tekort constant blijft? Klopt het dat op basis van de verwachte tekorten en besparingen er na 2023 een structureel tekort blijft van 1,6 miljoen in het sociaal domein?	Het tekort is ontstaan door onvoldoende middelen van het rijk en een toenemende behoefte aan jeugdzorg. Inzicht in de toenemende behoefte aan jeugdzorg wordt gegeven in de monitor SD, deze gaat naar verwachting eind juni naar de raad. Het tekort blijft niet constant, in de meerjarenbegroting nemen we een taakstellende besparing oplopend tot 1,5 miljoen (zie eerdere vraag). De koppeling uitgaven sociaal domein en specifieke rijksbijdrage is losgelaten m.i.v. 2019 (zie ook vorige vraag).
Jeugdzorg	Is er zicht op de kosten jeugdzorg als gevolg van doorverwijzingen door huisartsen of doorverwijzingen door de toegang van de gemeente?	In 2018 kwam circa de helft van alle doorverwijzen voor maatwerkvoorzieningen jeugdzorg van de huisartsen. We hebben geen zicht op de doorverwijzingen van huisartsen naar algemene voorzieningen.

		We hebben de doorverwijzingen naar maatwerkvoorzieningen niet in financiële kosten vertaald. In de Monitor geven we nadere informatie over de doorverwijzingen voor jeugd. Overigens willen we meer doorverwijzingen van huisartsen via onze toegang laten verlopen om daarmee meer grip op de zorgkosten te krijgen.
Abonnementstarief	In Lingewaard geeft men aan een tekort te hebben van € 600.000 wegens abonnementstarief. Hoe zit dit in Overbetuwe. Er staat geen concreet bedrag in kadernota. Wat is het effect van het Abonnementstarief?	Ook in Overbetuwe heeft het abonnementstarief invloed. We hebben hier in de begroting rekening mee gehouden door minder inkomsten uit eigen bijdragen op te nemen en meer zorgkosten door toenemende zorgvraag. Of deze inschatting juist is, volgen we nauwlettend. In de kwartaalrapportages houden we u op de hoogte. In het eerste kwartaal zien we een stijging, maar kunnen we nog niet vaststellen of dit komt doordat er meer ouderen zorg vragen (grijze golf) of dat dit door het abonnementstarief komt.
Kerngericht werken / Participatie	Hoe wordt de raad meegenomen bij kerngericht werken en participatie?	We zullen de raad op korte termijn informeren over de ontwikkelingen. Dit doen we in afstemming met de griffier en de burgemeester
Overbetuwe Doet / innovatiefonds	Een gedeelte van het innovatiefonds wordt gevoegd bij Overbetuwe Doet. Welk deel van het fonds wordt toegevoegd en waar wordt het resterende bedrag van het innovatiefonds aan besteed?	Vanuit het Innovatiefonds wordt € 50.000 toegevoegd aan Overbetuwe Doet. Daarnaast wordt het Innovatiefonds onder meer besteed aan de inzet van de A-poule en aan diverse pilots zoals 'Netwerken Statushouders', en 'School's Cool' (zie ook de monitor 2018).
Overbetuwe Doet	Wat is de financiële omvang van de niet ingeleverde cheques?	De totale omvang van de uitgezette waardecheques is hoger dan het beschikbare budget. We gaan namelijk uit van het gemiddelde activeringspercentage, namelijk 40%. Dit percentage past binnen ons budget. Indien het aantal geactiveerde cheques afwijkt van dit percentage, dan kunnen we de hoogte van de waardecheque aanpassen in de volgende ronde.
Medereizigers	Waarom is geen PNL opgenomen als gevolg van het afschaffen van de medereizigers regeling.	De provincie heeft deze regeling per 1-4-19 afgeschaft, wij continueren de regeling tot eind van dit jaar, zodat we de betrokkenen goed kunnen informeren en mensen de tijd hebben om een alternatief te regelen. Alleen mensen die een medereiziger nodig hebben om zelfstandig te kunnen reizen, blijven we compenseren.

		Dit moet via een keukentafelgesprek aangevraagd worden, kosten worden betaald uit het budget voor maatwerkvoorzieningen Wmo.
Doelgroepenvervoer	Wat zijn de kosten voor doelgroepenvervoer in totaal.	In 2018 is in totaal ruim € 830.000 uitgegeven aan doelgroepenvervoer bij AVAN. Dit betreft de regiecentrale, vraagafhankelijk vervoer en routevervoer.
Monitor SD	Wanneer gaat de monitor sociaal domein naar de raad?	De monitor gaat na vaststelling door het college naar de raad, naar verwachting is dit eind juni.
Gelrepas	Kunt u ons de evaluatie van de Gelrepas doen toekomen? Wat is de planning mbt vervanging van de Gelrepas, het voorleggen van keuzes aan de raad en de invoering van een alternatief?	Het onderzoek naar de Gelrepas en mogelijke alternatieven ontvangt u binnen twee weken.
Wet Verplichte GGZ (WvGGZ)	Hoe gaan we de invoering van de WvGGZ in Overbetuwe doen, wat is daarvoor nodig (aan middelen) en wordt de raad betrokken bij te maken keuzes?	Voor de invoering van de WvGGZ worden we gefaciliteerd vanuit de regio (VGGM). De wet geeft een helder kader. De te maken keuzes liggen op het niveau van uitvoering en inrichting van processen. Vanaf 2020 is een structureel budget beschikbaar gesteld (via de meicirculaire) van ruim € 50.000 per jaar. De raad wordt later dit jaar geïnformeerd over de voortgang van dit traject.
Wetswijziging inburgering	Gesproken wordt over deelname aan een pilot. Kan aangegeven worden om wat voor pilot het gaat, welke partijen betrokken zijn en wanneer de raad wordt geïnformeerd?	We doen niet mee aan de pilots voor de nieuwe wet inburgering. Aanmelden moest vóór 1 juni 2019. Deelname kan alleen als de gemeente meer dan 50.000 inwoners heeft. Zo niet dan moet er worden samengewerkt met een of meerdere andere gemeenten. In de regio waren er geen gemeenten die willen of kunnen samenwerken waardoor het onmogelijk werd om mee te doen aan de pilots inburgering.
Participatiewet	Wat zijn cijfers instroom en uitstroom van mensen die vallen binnen de participatiewet?	De instroom versus uitstroom van januari 2018 tot januari 2019 op het gebied van de participatiewet laat een afname zien van 4,089%. De huidige stand is 587 bijstandsgerechtigden.
Formatie	Fte voor sport, Wmo en pnl 30: waarom wordt dit niet uit reguliere formatie gefinancierd?	Algemeen: de afgelopen tijd hebben we ingezet op stabilisering ivm met nieuwe taken. Vanaf nu bouwen we aan duurzaam plaatje waarbij we uitgaan van formatie die er is. Later dit jaar wordt helder of dit realistisch is. -Sport: er is momenteel geen reguliere formatie beschikbaar; dit is nodig voor de uitvoering van de sportnota.

		- Wmo: voor de nieuwe Wmo-taken is nooit reguliere formatie toegevoegd, dit werd tot op heden uitgevoerd door inhuur. Bovendien blijven er nieuwe taken komen (zoals abonnementstarief, beschermd wonen, WvGGZ). We willen dit nu opnemen in de reguliere formatie.
--	--	---

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Beleidsterrein	Vraag	Antwoord
Duurzaamheid	Welke kaders en principes zijn primair van toepassing bij nieuwe duurzame opwekking van energie?	De bijdrage aan de opgave energietransitie (doelen Routekaart, GEA), rekening houdende met gerealiseerde en lopende (in voorbereiding zijnde) processen en projecten. Lokaal (programma energietransitie) met aanvullende regionale scope in het RES. Inzicht in hoofdlijnen in voortgang van de opgave volgt middels raadsmemo ('factsheet') eind juni. Ruimtelijke weerslag: beleid is clustering grootschalige opwek in zone A15-Betuweroute. Daarnaast nu focus en prioriteit in de kernen (woonwijken en werklocaties), bv. met warmteplan.
Duurzaamheid	Op hoeveel % energiebesparing zitten wij nu?	Het is op de moment niet aan te geven op hoeveel % energiebesparing wij zitten. Met de data van 'energie in beeld' was het mogelijk de Routekaart Duurzaamheid te monitoren over het afgelopen jaar. 'Energie in beeld' mag deze data niet meer verstrekken. Liander neemt deze dienst over maar kan de data pas in het 3 ^{de} kwartaal van 2019 leveren (data over het energieverbruik 2018). Op de werkconferentie van 21 juni wordt een overzicht gegeven van de op dat moment beschikbare data (energiebesparing en hernieuwbare energie).
	Op hoeveel % duurzame energie zitten wij nu? Wat zijn de cijfers voor de komende jaren?	Zie antwoord vraag boven. De cijfers voor de komende jaren zijn afhankelijk van de realisatie van de grootschalige projecten wind en zon.

Programma 8: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Beleidsterrein	Vraag	Antwoord
Ruimtelijke projecten 't Kriekske Valburg	Wat gaat er met het 't Kriekske gebeuren als het MFC Valburg is voltooid?	De mogelijkheden (voor woningbouw) op de locatie van 't Kriekske worden op dit moment verkend. Onderdeel hiervan is een onderzoek naar de hinder van geluid en licht van het naastgelegen sportcomplex.
Elst Centraal-Rijnstate	Wat is de stand van zaken en de planning?	De informatiememo van 21 mei 2019 (19inf0090) geeft de laatste stand van zaken over Rijnstate en over de planning.
Ruimtelijke projecten	Is een verdere prijsstijging van de bouwkosten te verwachten van de te realiseren MFA's Herveld, Randwijk en Valburg.	Dit is niet met zekerheid te voorspellen. In het jaar 2018 zijn de bouwkosten sterker gestegen dan ooit. Een verdere, wel afvallend, prijsstijging lijkt zich in 2019 door te zetten. Met name vanwege de overspannen markt ten aanzien van de bouw.
Wonen	Waarom is het streven niet om al in 2019 te komen tot beleid en locaties voor woonwagendstandplaatsen?	Het genoemde tijdsplan is nodig om voldoende recht te doen aan de benodigde afstemming en inspraak.
Wonen	Hoe is de tijdsplanning voor ontwikkeling van woonwagendstandplaatsen?	Streven is om in 2020 te komen tot realisatie van nieuwe locaties. Deze planning is nog niet exact onderverdeeld in de te doorlopen stappen (zie raadsmemo 19inf00070).
Wonen	Hoe gaat de toewijzing plaatsvinden van woonwagendstandplaatsen?	De circulaire van het ministerie over het beleid geeft waarschijnlijk meer duidelijkheid over de mogelijkheden. Deze circulaire verschijnt naar verwachting in juli 2018.
Wonen	Is er geld nodig in 2019 voor het proces woonwagendstandplaatsen?	In Kadernota 2020 is alleen PNL voor 2020 en 2021 opgenomen. Voor de kosten die in 2019 worden gemaakt is bij de tussenrapportage 1 aangegeven dat de kosten als overschrijding op het budget voor de uitvoering van de Woonagenda in beeld zullen worden gebracht.
Wonen	Wat is de onderbouwing van de kosten (2 maal € 200.000) voor het proces woonwagendstandplaatsen?	Deze kosten kunnen onderverdeeld worden naar personele begeleiding, onderzoekskosten en de RO-procedure die nodig is om tot aanwijzing te kunnen komen. De realisatie van de standplaatsen is nog niet inbegrepen. Bij de tussenrapportages zal bezien worden welke middelen noodzakelijk zijn voor de daadwerkelijke

		realisatie van de standplaatsen en of deze (deels) ook gedekt kunnen worden uit deze middelen.
Wonen	Wat zijn de criteria voor het locatieonderzoek t.b.v. woonwagendstandplaatsen?	Aanpak en criteria worden bepaald bij aanvang van het locatieonderzoek.
Wonen	Wie zijn de belangrijkste woonpartners?	Woonpartners zijn de partijen die we bij opstellen en voortgang van de Woonagenda betrekken (zie bijlage 1 Woonagenda). We maken daarbij regelmatig onderscheid in een '1 ^e schil' van partijen met wie we daadwerkelijk afspraken maken en een '2 ^e schil' van partijen met wie we informatie delen en afstemmen. Deze grens is niet hard en varieert voor de verschillende opgaven is de Woonagenda.
Wonen	Wat is het streefprogramma?	Het streefprogramma is het restprogramma (opgave woonbehoefte minus lopende prioritaire plannen (in voorbereiding of realisatie).
Wonen	Is het mogelijk de voortgang in het actuele woningbouwprogramma weer te geven, onderverdeeld naar deelgebied en per prijssegment, tevens uitgewerkt naar individueel project?	De voortgang in hoofdlijnen is reeds weergegeven in een raadsmemo 19inf00048. Meer uitgewerkt volgt dit in september, als onderdeel van voortgangsrapportage Woonagenda die we dan graag met u delen en bespreken.
Wonen	De bewoners van Residence Tergouw (Oosterhout) ervaren rioolproblemen terwijl ze wel rioolbelasting betalen. Hoe kunnen de door hen ervaren problemen opgelost worden?	Alle bewoners lozen hun vuilwater via het 'eigen stelsel' van Tergouw in de gemeentelijke riolering op de Pastoor Savenijelaan. Hoe dit stelsel op Tergouw loopt en functioneert, is niet aan de gemeente.
Wonen	Het bestemmingsplan voor Residence Tergouw (Oosterhout) maakt maximaal 256 woningen mogelijk terwijl er nu 200 bestaande woningen zijn. Via welk proces en met welke participatie zijn de (in het bestemmingsplan gegeven) randvoorwaarden voor de extra 56 woningen tot stand gekomen?	Het bestemmingsplan Oosterhout, Park Tergouw maakt binnen de bestemming Wonen-2 (het daadwerkelijke park) inderdaad 256 woningen mogelijk. In de toelichting wordt gesproken dat dit ook het bestaande aantal chalets/woningen is.
Multifunctionele centra	Wat is de stand van zaken van de vernieuwing van de Wanmolen?	Er zijn zo'n 40 gesprekken geweest met (potentiele) gebruikers van de Wanmolen. Ook is er een inloopavond georganiseerd voor omwonenden. Op de dorpsconferentie die Zicht op Zetten organiseerde zijn de bevindingen uit deze gesprekken gepresenteerd en is hierover aan verschillende tafels verder gesproken. Wij werken nu aan een verkeerskundige en

		stedenbouwkundige studie om zicht te krijgen op de mogelijke inpasbaarheid van de functies zorg, onderwijs, sociaal-cultureel en sport. Met Zicht op Zetten bespreken wij de uitkomsten hiervan en met een advies van hen bespreken wij dit in het college via een discussie paper. Op basis hiervan stellen wij een raadsvoorstel op waarin het gekozen scenario (incl. amendement) verder is uitgewerkt. Na de besluiten uit deze discussie stellen wij na de zomer het bouwkundig programma van eisen op.
Speerpunt 34: Herinrichting omgeving 't Fort	Er wordt gesproken over de realisatie van 20 parkeerplekken. Vallen hier ook fietsparkeerplekken onder? 1. Worden er extra fietsparkeerplaatsen voor het gemeentelijk personeel gerealiseerd? 2. Wordt de voorgenomen aanbesteding in 2020 in eigen beheer uitgevoerd of is het voornemen om dit regionaal op te pakken? En indien het regionaal opgepakt wordt, met welke andere gemeenten?	Het gaat om de realisatie van extra parkeerplaatsen voor auto's. Fietsparkeerplaatsen worden hoofdzakelijk in de Dorpsstraat bij entrees van functies gerealiseerd. De definitieve herinrichting van de omgeving van 't Fort moet nader onderzocht worden. De verbouwing van het gemeente voorziet in extra fietsparkeren voor het personeel in de fietsenkelder. De gemeente zal de aanbesteding zelf uitvoeren en conform het aanbestedingsbeleid en de aanbestedingswet. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een aanbesteding lokaal, nationaal en Europees. De keuze hiervoor is afhankelijk van het drempelbedrag.
Park 15	Wat zijn de kosten en baten van Park 15 voor de gemeente, rekening houdend met OZB, kosten infrastructuur, leges, gerealiseerde arbeidsplaatsen en gerealiseerde banen voor mensen uit Overbetuwe	• De kern is dat de kosten en opbrengsten van Park 15 voor Park 15 zijn. De gemeente is geen grondeigenaar, verkoopt dus geen grond, en is ook geen eigenaar of beheerder van openbare ruimte en infrastructuur. • Door Park 15 is een bijdrage gedaan aan Afslag 38 (2,1 miljoen euro). Aan De Danenberg draagt Park15 indirect bij, maar hier is geen sprake van een geldstroom via de gemeente. (deze loopt via de private overeenkomst tussen Park15 en De Combinatie). • De opbrengsten van de leges tot nu toe en de huidige inkomsten OZB worden in kaart gebracht. Het antwoord wordt meegenomen in de tweede ronde • Arbeidsplaatsen op Park 15 bedraagt op dit

		moment 550 (geregistreerd). Daarbij aangetekend dat het aantal geregistreerde banen achterloopt op het werkelijk aantal. Zo zijn de arbeidsplaatsen van Lidl hierin nog niet verwerkt. • Het aantal gerealiseerde banen voor mensen uit Overbetuwe is op dit moment niet bekend.
Park 15	Wat is de rol van de gemeente bij de uitkoop van de firma Thijssen op Park 15?	• De basisafsprake is dat gronden op Park 15 worden verworven door Park15 • Als minnelijke verwerving niet mogelijk blijkt, kan de gemeente op verzoek van Park15 (en op kosten van Park15) overgaan tot onteigening • Omdat minnelijke verwerving tot dusver niet is gelukt, is Thijssen van mening dat de gemeente zou moeten te onteigenen. Onze juridisch adviseurs zijn van mening dat de gemeente niet door een eigenaar tot onteigening kan worden gedwongen
RO-algemeen	De beoordeling van (ruimtelijke) plannen zal uitgaan van een “ja mits” houding in plaats van een “nee, tenzij” houding, hetgeen in de ambtelijke en bestuurlijke processen dient te worden verankerd. Kunt u aangeven wat hier inmiddels voor is gedaan en in hoeverre (en op grond waarvan) u van mening bent dat dit inmiddels is bereikt? Hoe is/wordt de raad hierbij betrokken (traject omgevingswet of is dit ook een eigenstandig traject?)?	Bij de beoordeling van plannen in de regiekamer wordt deze grondhouding aangenomen bij het toetsen van initiatieven. Een beschrijving van het ambtelijke en bestuurlijke proces is nog niet verankerd in een procesbeschrijving. Bij de implementatie van de Omgevingswet heeft het beschrijven van de werkprocessen de aandacht. De Omgevingswet biedt zowel de raad als het college instrumenten om het ruimtelijk beleid en de kaders vorm te geven. Daar waar de raad bevoegd is zal de raad ook worden betrokken bij de toepassing van de instrumenten en de vertaling van de “ja mits” houding.
Groen en landschap	Wat is de stand van zaken van de uitvoering van de motie 18-39 over de realisatie van Tiny Forests in bebouwd gebied.	Hiervoor is nog geen voorstel gereed. Wij zijn gestart met het opstellen van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte en zullen bezien of we dit onderwerp daarbij kunnen betrekken.
Groen en landschap	Wat is de stand van zaken van de uitvoering van motie	In het memo aan de raad met kenmerk 18inf00143 van 11 december 2018 hebben wij u geïnformeerd over de

	18-3 over het ommetje Westeraam.	realisatie van de wandelverbinding en de natuurvriendelijke oever Westeraam. Inmiddels is de natuurlijke oever langs de Linge in uitvoering. De nieuwe brug naar Park Lingezen is aangelegd. Op dit moment zijn wij bezig om de derde wandelverbinding tot stand te brengen.
Speerpunt 23 Dorpshart Oosterhout	Volgens uitvoeringsagenda zouden de initiatiefnemers uitgewerkte plannen bij de gemeente indienen voor bestuurlijke afstemming. Is dat al gebeurd?	In Oosterhout zijn de gesprekken volop gaande met alle betrokken partijen. De reeds ontwikkelde plannen voor het Hart van Oosterhout worden door de initiatiefnemers uit de kern Oosterhout omgevormd naar een haalbaar plan dat binnen het investeringskrediet van drie miljoen euro valt. De resultaten van dit overleg worden in 2019 verwacht
Projecten - Danenberg	Welke budgetten zijn er nu beschikbaar voor de Danenberg en welke bijdragen komen er uit de afspraken over Park15 voor de ontwikkeling van De Danenberg?	In de Kadernota 2017 is een toelichting gegeven op de gemeentelijke bijdrage (zie 11 Landschapspark Danenberg, speerpunt 58b). De gemeentelijke bijdrage van afgerond € 1.000.000,- is gefaseerd opgenomen (2018:€ 500.000,- PNL 2019: € 300.000,- en PNL 2020: 200.000,-). In de informatiememo aan de raad van maart 2019 (19inf00038) is een overzicht opgenomen van diverse overeenkomsten, die met betrekking tot De Danenberg zijn gesloten. In de laatst gesloten overeenkomst uit 2015 is een bijdrage van € 562.000,- opgenomen voor realisatie van landschappelijke elementen.
Projecten - Danenberg	Er is geld gereserveerd voor de ontwikkeling van De Danenberg, maar is er niet meer geld nodig?	Er komt later dit jaar een raadsvoorstel over De Danenberg. Indien nodig zullen hier ook middelen worden gevraagd.

Programma 9: Financiën en bedrijfsvoering

Beleidsterrein	Vraag	Antwoord
Planning & Control cyclus	Is het mogelijk om de opzet van de lasten en baten in de P&C-documenten op elkaar aan te sluiten, d.w.z. weergave op taakveldniveau, zodat een betere vergelijking mogelijk is?	In de Kadernota presenteren we het financiële kader / perspectief op hoofdlijnen. In de Programmabegroting werken we zoals gebruikelijk de begrote lasten en baten verder uit op taakveldniveau. Om daarop aan te sluiten

		vermelden we in de Jaarstukken (onderdeel jaarverslag) ook op taakveldniveau de begrote en werkelijke lasten en baten. In de tussenrapportages vermelden we de financiële mutaties per programma eveneens op taakveldniveau. We kijken op dit moment naar een mogelijke aanpassing van de tussenrapportages om de informatievoorziening verder te verbeteren.
Administratieve organisatie / Intern beheersing (AO/IB)	Wordt bij de invulling van de uitbouw van AO/IB met specifieke aandacht voor de verantwoording van lasten en baten sociaal domein (zie pag 7 van de kadernota) rekening gehouden met de nieuwe werkwijze van Overbetuwe Samen?	Ja, waar mogelijk anticiperen wij daarop. Op dit moment is het intern controleplan 2019 opgesteld dat t.a.v. het sociaal domein rekening houdt met de huidige werkwijze. In het IC-plan voor 2020 zullen we waar mogelijk de controlemaatregelen laten aansluiten op de nieuwe constructie.
PNL-posten	Wanneer worden de pm-posten gekwantificeerd?	In de komende maanden stellen we de programmabegroting 2020 op. Waar mogelijk zullen we op basis van nadere gegevens de pm-posten invullen. Eerstvolgende aanpassing zal plaatsvinden bij de kadernota 2021.
OZB	Waarom is alleen voor de jaarschijf 2020 een verhoging van de OZB van 2,5% berekend?	Wij sluiten aan bij de uitgangspunten zoals verwoord in het coalitieprogramma. Daarin staat dat de gemeentelijke lasten niet méér verhoogd worden dan met de inflatiecorrectie. Voor 2020 is dit 2,5%. Voor de jaren erna is dit nog onbekend en hanteren we de jaarlijkse gebruikelijke verhoging van 1,5%.
Financieel kader	De begrotingssaldi voor 2020 en 2021 liggen lager dan de streefwaarde van € 1 miljoen begrotingsoverschot. Waarom vindt u dit een verantwoorde keuze?	De raad heeft (bij de kadernota 2017) besloten om te streven naar een gemiddeld structureel begrotingsoverschot van € 1 miljoen. Voor de komende 4 jaar komen we uit op een gemiddeld overschot van € 1 miljoen. Dit is mogelijk door de inzet van de algemene reserve. De omvang van de algemene reserve is dusdanig (blijft in meerjarenperspectief op een niveau van € 19 tot € 20 miljoen) dat deze keuze verantwoord is.

Financiën: - Algemene Reserve	Uit de grafiek van het verwachte verloop van de Algemene Reserve 2019-2023 op pagina 9 van de Kadernota 2020 blijkt een heel groot verschil tussen het verwachte verloop uit de Programmabegroting 2019 (PB2019) en het geactualiseerde verloop. Wat is de reden van dit grote verschil?	Het verschil van ruim 20 miljoen per 1-1-2023 heeft een drietal oorzaken: - lagere begrotingsoverschotten in de periode 2020-2023 dan waar vanuit gegaan in de PB2019. - onttrekking van € 9,4 miljoen voor het sociaal domein (zat niet in PB2019) - resultaatbestemming 2018 (slechter resultaat dan verwacht in PB2019)
Financiën: - Weerstandsvermogen - Begrotingssaldo	Hoe ontwikkelen het weerstandsvermogen en het begrotingssaldo zich na 2023 bij ongewijzigd beleid?	Naar verwachting zullen het weerstandsvermogen en het begrotingssaldo na 2023 vrij stabiel zijn op het niveau van 2023 bij ongewijzigd beleid. Onzekere factoren hierbij zijn de ontwikkeling van de uitgaven van het Sociaal Domein op lange termijn en mogelijk extra eenmalige of structurele middelen van het Rijk voor jeugdzorg. Een ander externe factor waar wij als gemeente weinig of geen invloed op hebben is de Algemene Uitkering die voor ons een belangrijke inkomstenbron is.
Financiën: - Meicirculaire 2019	Wat zijn de financiële consequenties van de meicirculaire die op 31 mei 2019 is verschenen?	De concept doorrekeningen zijn inmiddels gemaakt. De eerste doorrekening laat zien dat de verwachte nadelige effecten mee lijken te vallen. De financiële consequenties worden opgenomen in de beantwoording van de technische vragen in de 2 ^e termijn. De antwoorden daarvan worden 26 juni 2019 verstuurd.
Financiën: - PNL 2020-2023	In het PNL staan nogal wat posten op PM? Is dat geen risico voor het meerjarenperspectief dat is gepresenteerd in deze Kadernota 2020?	De investeringen die PM zijn geraamd en waar naar verwachting substantiële bedragen mee zijn gemoeid (bijv. PNL-posten 3, 4, 16 en 17) leiden pas tot nieuwe lasten in de laatste twee jaarschijven van deze meerjarenperiode. Voor de eerste jaren van de meerjarenraming is er dus weinig tot geen risico.
Personeel & Organisatie	Waarvoor zijn de PNL-aanvragen inzake P&O bestemd?	• Structureel € 250.000 is tbv de gewijzigde hoofdstructuur. • Incidenteel € 500.000 is voor de kosten die voortvloeien uit de ontwikkeling van de organisatie (bijv. MD-traject, W&S managers, Opleidingsplan) • Structureel € 275.000 is bestemd voor functiewaarderingstrajecten die voortvloeien uit bijv.

		de doorontwikkeling van de dienstverlening, zaakgericht werken, het fysiek domein).
Personeel & Organisatie	Worden er inhuurkosten betaald uit andere budgetten dan het P-budget? Kan aangegeven worden om hoeveel kosten en fte dit gaat?	Ja, dit vindt plaats. Een nadere uitwerking hiervan moet nog plaatsvinden en daarom kunnen de gegevens op dit moment nog niet worden aangeleverd. In de evaluatie vd systematiek vh p-budget is deze vraag ook aan de orde geweest. Het voorstel kan zijn om deze vraag mee te nemen bij de behandeling van de systematiek van het P-budget. Zoals in de Kadernota is opgenomen wordt deze aan de raad voorgelegd voor de begrotingsbehandeling 2020.
Personeel & Organisatie	Zijn de gevraagde PNL aanvragen voor de formatie opgenomen in de Kadernota.	Ja, deze zijn opgenomen. Onder andere in het PNL overzicht en het overzicht op blz. 11, tabel totale omvang P-budget waarin de ontwikkeling van het p-budget (2020; 24,8 mlj. en 0,8 mlj.) is geschetst.

Programma 10 Algemeen Bestuur

Beleidsterrein	Vraag	Antwoord
Regio Arnhem Nijmegen	Er worden een tweetal ontwikkelingen geschetst. Kunnen de ontwikkelingen concreter worden geduid en kan worden aangegeven wat voor soort invloed dit dan op de begroting zou kunnen hebben.	Versterking en verbetering van de regionale samenwerking staat weer nadrukkelijk op de agenda. Het GO bestaat inmiddels 3 jaar en op allerlei regionale tafels (Economie, Wonen, Mobiliteit en Duurzaamheid) wordt gesproken en nagedacht over hoe de samenwerking in de regio verloopt en over wat beter of anders kan. Met vragen als: hoe kunnen we samen effectiever worden in onze regionale samenwerking? Hoe kunnen we samen werken vanuit één verhaal en één ambitie? Hoe kunnen Stuurgroep Investeringsagenda en Economic Board meer samen optrekken? Hoe betrekken we de regiogemeenten bij de Investeringsagenda? Hoe kunnen we zaken slimmer en met minder bestuurlijke drukte organiseren? Is de bestuursvorm van het GO, gericht op afstemming en uitwisseling, voldoende toegerust om de ambities die in de regio worden geformuleerd en de opgaven waar we

		voor staan te kunnen waarmaken? (=1^e ontwikkeling) <u>2^e ontwikkeling (vloeit voort uit 1^e ontwikkeling):</u> Het Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem-Nijmegen (GO) wil dit voorjaar een proces inzetten dat moet leiden tot een versterkte regionale samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen. Het GO heeft deze wens geformuleerd tijdens het bestuurlijk overleg van 27 maart 2019, waarbij het bestuur zich heeft uitgesproken voor een hoog ambitieniveau. Het proces moet leiden tot een sterkere regio, met één agenda, één gezicht naar buiten en een lange termijnvisie als fundament. Daarbij moet de regionale samenwerking voorzien worden van een slimme, effectieve en begrijpelijke governance, die voldoende kracht geeft om de ambities en opgaven gezamenlijk goed verder te brengen, met oog voor de rollen van de colleges en raden van de regiogemeenten. De raad is middels een informatiememo in april hierover geïnformeerd. Inmiddels hebben alle colleges in de regio besloten deze beweging in gang te zetten. In het plan van aanpak, in overleg met de regio, wordt een paragraaf opgenomen over het beschikbaar stellen van middelen en menskracht. Dit plan van aanpak is nu nog in de maak.
--	--	--